

משפט וביטחון לאומי

לקט ידיעות

התכנית למשפט וביטחון לאומי

המכון למחקרי ביטחון לאומי
INSS

לקט ידיעות - דצמבר 2016

מנהלת התכנית: אל"ם (מיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך

רכזת התכנית: עו"ד ענבר צדוק

צוות המחקר: סוניה בוקובזה, ניצן דורנבוים, שירה ליפשיץ, אבקילש קולץ',

שיר רוזנצוויג, קייט שואנסטאט

♦ פרסומים ועדכונים

♦ 60 מילים על...

♦ ידיעות מתוך ישראל

♦ ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

♦ ידיעות בינלאומיות

פרסומים ועדכונים

החלטת מועצת הביטחון 2334 – ניתוח ומשמעויות

פנינה שרביט ברוך מנתחת את [החלטת מועצת הביטחון 2334](#) ואת משמעויותיה מהזווית המשפטית. היא מציינת כי מן ההחלטה עולה כי היא באה כתגובה למהלכים של ממשלת ישראל שנתפסו ככאלו העלולים לסכל את יישום פתרון שתי המדינות. שרביט ברוך מציינת חמש נקודות משמעותיות בהחלטה: ראשית, הקביעה כי פעולת ההתנחלויות היא הפרה של הדין הבינלאומי, אשר עשויה להשפיע על החלטת תובעת בית הדין הפלילי הבינלאומי לפתוח בחקירה פלילית בנושא; שנית, הקריאה להפסיק את פעילות ההתיישבות בשטחים ובמזרח ירושלים, כאשר, לדעת המחברת, למרות הלשון הכוללנית שבהחלטה, פעילות התיישבות ביישובים מבודדים תגורר תגובות קשות יותר מבנייה בגושים; שלישית, ההדגשה כי אי אפשר יהיה לערוך שינוי בקו הירוק בלי הסכמה בין הצדדים, תוך סטייה לרעת ישראל מהפרמטרים של החלטה 242; רביעית, הקריאה לכל המדינות להבחין בין ישראל לבין השטחים, שעלולה לחזק את החרם על עסקים בהתנחלויות ולהוביל להליכים אזרחיים; וחמישית, יצירת מנגנון פיקוח קבוע שעלול להוות בסיס לדרישות לנקיטת צעדים מעשיים נגד ישראל בהמשך (30 בדצמבר, [מבט על](#)).

החלטת מועצת הביטחון 2334 ומשמעויותיה – אסטרטגיה להתמודדות ישראלית

עמוס ידלין מנתח את הסיבות שהובילו להחלטת מועצת הביטחון 2334 והמשמעויות שלה לישראל. לגישתו, הן נתניהו והן אובמה הם שהובילו להתקררות היחסים בין המדינות ולקבלתה של החלטה שהינה בעייתית ביותר לישראל. ההחלטה שומטת את הסיכוי לניהול משא ומתן וקידום הסדר של שתי מדינות, פוגעת בהרתעה הישראלית שמסתמכת רבות על הברית עם ארה"ב, ומגבירה את הסיכוי לתביעות בבית הדין הבינלאומי בהאג. הוא מציע למזער השפעותיה השליליות של ההחלטה על ידי אימוץ אסטרטגיה פרואקטיבית, שבמרכזה הסכמות עם ארצות הברית לגבי אבחנה בין ההתיישבות בגושים לבין התנחלויות מבודדות. כמו כן, על ישראל להוכיח את מחויבותה לקידום שתי מדינות בעתיד, ובעיקר לחכות לכניסתו של ממשל טראמפ לבית הלבן אשר צפוי להיות ידידותי יותר (26 בדצמבר, [מבט על](#)).

המזרח התיכון – המלצות מדיניות לממשל טראמפ

משה יעלון מתייחס במאמרו לקשיים הניצבים בפני הממשל הנכנס בראשות הנשיא הנבחר טראמפ, בזירה הבינלאומית ובפרט במזרח התיכון. לטענתו, נטיית הממשל האמריקאי לשחק תפקיד תגובתי ולא פרואקטיבי במזרח התיכון פגעה בנחישותו, שהיא מרכיב חשוב בהרתעה האמריקאית, והביאה לקיומו של ואקום שהתמלא על ידי איראן, טורקיה, דאע"ש ורוסיה. להערכת יעלון, הממשל הנכנס יצטרך לגבש אסטרטגיה פרואקטיבית בנוגע למזרח התיכון, הן כדי לשקם את מעמדה של ארה"ב כמעצמה עולמית והן במטרה להרחיק את איומי המזרח התיכון משאר העולם. אסטרטגיה זו תחייב המשך לחימה בדאע"ש והבסתו; שינוי מדיניות כלפי איראן וטורקיה; שינוי והתאמת המדיניות מול רוסיה; ושינוי תפיסתי ביחס לזירה הסורית. פעולות אלו בכוחן לשקם את מעמדה ואת כוח ההרתעה של ארה"ב במזרח התיכון, וכפועל יוצא בשאר העולם (13 בדצמבר, [מבט על](#)).

השלכות נאומו של מזכיר המדינה קרי

עודד ערן ואודי דקל מנתחים את [הנאום שנשא ג'ון קרי](#) ביום 28 בדצמבר, ובו מנה את העקרונות שהציג בסבבי המשא ומתן שהתנהלו בשנים האחרונות, והם: גבולות בטוחים ומוכרים, שתי מדינות לשני עמים, שאלת הפליטים, ירושלים מאוחדת-בירת שתי המדינות, צרכי הביטחון של ישראל וסיום הסכסוך וקץ התביעות. פרק חשוב בנאום שלא זכה לבולטות הוא הצורך לנקוט בצעדים מעשיים בשטח בשלב זה, כיוון ששני הצדדים לסכסוך אינם בשלים כרגע לפתרון של כל סוגיית הליבה ולהגעה להסדר קבע. ערן ודקל סבורים כי אם עקרונות אלה יאומצו בוועידת השלום הבינלאומית בפריס, ואולי אף בהחלטה של מועצת הביטחון, הם יהוו הישג פלסטיני דיפלומטי משמעותי אך יקשו על חידוש משא ומתן בעתיד. כן הם מציינים כי דחייתם על ידי ישראל תחזק את הדימוי שלה כסרבנית שלום. הם קוראים לאימוץ אסטרטגיה קונסטרוקטיבית שעשויה למזער את נזקי ההחלטות שהתקבלו ואלו העתידות להתקבל (2 בינואר, [מבט על](#)).

תקציב הביטחון לשנים 2017-2018

שמואל אבן וערן ישיב מתייחסים לתקציב המדינה לשנים 2017-2018 שאושר ביום 21 בדצמבר. הם מציינים כי התוצר החשוב ביותר של העבודה המשותפת בין משרד האוצר למשרד הביטחון

הוא הסכם כחלון-יעלון בעניין תקציבי הביטחון לשנים 2015-2020, הכולל את מודל הקבע החדש וכן הסדרת מנגנוני שקיפות ובקרה. אבן וישיב מפרטים מאפיינים שונים של תקציב הביטחון. בין היתר, העובדה כי התקציב נטו לשנת 2017 נמוך משמעותית מהתקציב לשנת 2016, היות והחל משנת 2017 ירשם הסיוע האמריקאי כ-"הוצאה מותנית בהכנסה". הם מברכים על השיפור שחל בתהליך גיבוש התקציב ורואים חשיבות בהמשך הבחינה של גודלו כפונקציה של צרכים ביטחוניים ואזרחיים משתנים, בראייה ארוכת טווח. לאור השינוי בתנאי הסיוע האמריקאי, הם ממליצים לפתוח בדיונים בנוגע לתקציב 2019 כבר בראשית 2017 על מנת לסכם את השפעת הסכם הסיוע על תוואי התקציב לפחות לשנים 2019-2020 (22 בדצמבר, [מבט על](#)).

מאבקה של הקואליציה בראשות ארצות הברית בסייבר הג'יהאד **יונתן רוזנר** מדווח אודות מאמצי הסיכול של ארה"ב את פעולותיו של "צבא הסייבר" של המדינה האסלאמית. הפעילות כוללת מאמצים אופרטיביים בשטח של חיסול בכירי "צבא הסייבר", לצד פעילות של הבולשת האמריקאית לניטור אלפי אמריקאים שעוקבים ברשתות החברתיות של 'המדינה האסלאמית', שבמסגרתן נעצרו ונחקרו למעלה ממאה חשודים. חלק מהמעצרים אכן הובילו לאנשים שהיו בקשר ישיר או עקיף עם אנשי 'המדינה האסלאמית'. בנוסף, עקב לחץ מתמשך של הממשל האמריקאי, החלו ענקיות הטכנולוגיה האמריקאיות: טוויטר, גוגל ופייסבוק לשלב ידיים במטרה לזהות ברשת [תעמולה](#) המעודדת טרור ולמנוע הפצתה. רוזנר מציין כי מאמצים אלו פגעו באופן משמעותי בהיקף גיוס הלוחמים הזרים של 'המדינה האסלאמית' מהמערב לכוחותיה הנלחמים בסוריה ובעיראק ולהפחתה משמעותית של נוכחותה של 'המדינה האסלאמית' במדיה החברתית, גם אם המאבק בתופעה עדיין רחוק מסיום (25 בדצמבר, [שורטי](#)).

60 מילים על...

איום על עובד ציבור

סוגית האלימות המילולית כלפי עובדי ציבור מוסדרת על ידי סעיף 192 לחוק העונשין הקובע כי **המאיים על אדם**, דינו מאסר שלוש שנים; וסעיף 288 הקובע כי **המעליב עובד הציבור**, דינו מאסר שישה חדשים. בעוד שבעבירת האיומים נדרשת כוונה להפחיד או להקניט, בעבירת העלבות עובד ציבור די בכך שההתבטאות עלולה לפגוע פגיעה ממשית וקשה באופן מילוי תפקידו הציבורי של עובד הציבור.

ידיעות מתוך ישראל

חקיקה

החובה לתעד חקירת חשוד לא תחול על חקירת חשוד בעבירות ביטחון ביום 12 בדצמבר **אישורה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את הצעת חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים) (תיקון מס' 8)**, **התשע"ז-2016**. חוק זה מעגן כהוראת קבע את הוראת השעה המחריגה חקירות חשודים בעבירות ביטחון לעניין החובה לתעד את החקירה בתיעוד

חזותי או בתיעוד קולי. הבקרה במקרים אלו תעשה באמצעות ביקורים אקראיים שייקבעו בנהלים פנימיים. שני הטעמים המרכזיים שהוצגו לתיקון הם: ראשית, תיעוד עלול לאפשר לארגוני הטרור ללמוד את שיטות החקירה. שנית, תיעוד חזותי יקטין את הסיכוי שחשודים לפילו אחרים, בשל הסיכון הקיים באם התיעוד ידלוף (12 בדצמבר, [אתר הכנסת](#)).

פסיקה

בקשה להארכת מועד לקיום פסק הדין בעניין פינוי עמונה
ביום 22 בדצמבר **קיבל בג"ץ בקשה נוספת שהוגשה מצד המדינה להארכת המועד לקיום פסק הדין בעניין מימוש צווי ההריסה שהוצאו למבנים במתחם היישוב עמונה**. המדינה טענה כי לצורך השלמת מלאכת הפינוי, ולאור התחייבותם של תושבי עמונה לפינוי מוסכם וללא אלימות, זקוקה היא להארכת חסד של 45 ימים. בקשה דומה, לקבלת הארכה בת שבעה חודשים, נדחתה ביום 14 בנובמבר. המדינה ציינה כי בניגוד לבקשתה הקודמת, הפעם התחייבו תושבי עמונה לפינוי מוסכם וההארכה המתבקשת קצרה יותר. ביהמ"ש אישר דחייה סופית, לפני משורת הדין, וזאת לאור [הצהרת](#) התושבים כי "הם מסכימים ומתחייבים כולם כאיש אחד לפינוי בדרכי שלום וללא עימות והתנגדות... וכי מחויבותם הינה ללא כל התניה" (22 בדצמבר, [בג"ץ מרים חסן עבד אלקרים חמאד נ' שר הביטחון](#)).

עתירה לביטול צו החרמה והריסה של דירת מחבל
ביום 18 בדצמבר **דחה בג"ץ עתירה לביטול צו החרמה והריסה של דירת מגורים בכפר עקב, בה התגורר, יחד עם משפחתו, המחבל מצבאח אבו סביח שביצע פיגוע ירי ביום 9 באוקטובר 2016. ביהמ"ש דחה את טענות העותרים על אי חוקיות הצעד ועל אי עמידתו במבחני המידתיות אלו וקבע כי לא נפל פגם בשיקול הדעת של המשיב**. חוקיות תקנה 119 נבחנה במספר הזדמנויות ועל כן לא נדרש לה. הוא קבע כי המשיב הוכיח מעורבות ותמיכה של בני המשפחה באידאולוגיה של המחבל, על אף שזו אינה נחוצה כדי לבסס את סמכותו. לבסוף, ציין כי החלטת המשיב להרוס את המחיצות הפנימיות ולאטום את דלתות הדירה בלבד מהווה אמצעי פוגעני פחות (18 בדצמבר, [בג"ץ 9034/16 סביח אבו סביח נ' אלוף פיקוד העורף](#)).

עדכונים נוספים

הסרת חסינותו של ח"כ באסל גטאס וקביעת איסור על ביקורי ח"כים אצל אסירים ביטחוניים
ביום 21 בדצמבר [החליטה ועדת הכנסת פה אחד להסיר את חסינותו של חבר הכנסת באסל גאטס מהרשימה המשותפת](#). הבקשה להסרת החסינות הוגשה על ידי היועץ המשפטי לממשלה במטרה לערוך מעצר וחיפוש, צעד חריג אשר ננקט בפעם הראשונה מאז הקמת מדינת ישראל. הסיבה לבקשת הסרת החסינות היא החשדות נגד חבר הכנסת כי הבריח טלפונים ניידים ומסרים כתובים למחבלים הכלואים בישראל. גאטס [אישר](#) את הסרת חסינותו במכתב ליו"ר הכנסת. במסגרת פרשה זו, ביום 20 בדצמבר, [החליטה ועדת הכנסת לאסור על ביקורי ח"כים אצל אסירים ביטחוניים, לפי המלצתו של ראש השב"כ](#). על פי ההחלטה, יו"ר הכנסת, יו"ר ועדת

הכנסת ויו"ר הוועדה לענייני ביקורת המדינה יוכלו לקבוע מספר בעלי תפקידים מקרב חברי הכנסת, שלהם תינתן האפשרות לקיים ביקורים אצל אסירים ביטחוניים, וזאת על מנת להבטיח פיקוח פרלמנטרי נאות על תנאי כליאתם (20 בדצמבר, [אתר הכנסת](#)).

תיקון הצו בדבר אישור הקמה ופטור מרשיון לאתרי מגורים ארעיים בעלי חשיבות אזורית בעקבות פסד הדין שנתן בג"ץ 9949/08 בעניין פינוי כלל המבנים ביישוב עמונה, נקבע כי המדינה תפעל להקמת מבנים למגורים חלופיים בחלקות סמוכות. לצורך כך נחקקו [צו מספר 1777 ו-צו מספר 1778 בדבר אישור הקמה ופטור מרשיון לאתרי מגורים ארעיים בעלי חשיבות אזורית \(הוראת שעה\) \(יהודה ושומרון\), התשע"ז – 2016](#), אשר מאפשרים לתת פטור מהיתר לצורך הקמת מבנה ארעי על החלקות הקבועות בכל אחד מן הצווים, אף ללא קיומה של תכנית מתאר, בכפוף לאישור תכנית להקמת אתר מגורים ארעי. זאת, לתקופה מוגבלת של שמונה חודשים. [בתיקון לצו 1777 \(שמספר 1779\)](#) הוארך משך התקופה לשנתיים, כדי לאפשר די זמן לבחינת האפשרות לאישור התיישבות ארוכת טווח בחלקות הסמוכות לעמונה. בנוסף, נקבעה אפשרות לממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש באיו"ש לפצל את הבעלות בחלקה, שחלק מבעליה הם נפקדים, לפי חישוב שנקבע בצו (14 בדצמבר, [ערוץ שבע](#)).

ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

החלטת מועצת הביטחון 2334 בעניין אי חוקיותן של ההתנחלויות – היבטים משפטיים ביום 23 בדצמבר אושרה במועצת הביטחון [החלטה 2334](#), אשר קבעה כי ההתנחלויות הישראליות בשטחים שנכבשו בשנת 1967 בגדה המערבית ובמזרח ירושלים אינן חוקיות (23 בדצמבר, [UN](#)). מספר כותבים התייחסו להשלכות המשפטיות של ההחלטה. רוב הכותבים מציינים כי לא מדובר בהחלטה הראשונה של מועצת הביטחון הקובעת את אי חוקיותן של ההתנחלויות וכן כי ההחלטה ניתנה תחת פרק 6 של אמנת האו"ם, ולא תחת פרק 7, המעניק למועצה סמכות אופרטיבית. עם זאת, כל הכותבים מציינים כי ההחלטה עלולה להאיץ קבלת החלטות שאינן נוחות לישראל. כך, היא עשויה לחזק את החלטת תובעת בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג להעביר את הבדיקה המקדמית בעניין פעילות ישראל בהתנחלויות לשלב החקירה. בנוסף, היא עלולה להגביר את החרמות על מוצרים ועסקים מהגדה המערבית ואף להוביל להליכים משפטיים במדינות זרות נגד חברות שפועלות באזור זה. קיומה של ההחלטה והדרישה ממזכ"ל האו"ם לדווח מדי שלושה חודשים על יישומה צפויים להוביל ללחץ נוסף על ישראל. ההחלטה אף עלולה להשפיע על משא ומתן עתידי בין הצדדים, שכן היא כוללת לראשונה התייחסות מפורשת לרעיון של חלוקה לשתי מדינות על בסיס קווי 67 והתייחסות ליוזמת השלום הערבית. כן מודגש כי אין סיכוי ממשי שההחלטה תבוטל, אף לאחר כניסת הממשל החדש בארה"ב (ילנה צ'צקו, 24 בדצמבר, [Lawfare](#); אורדה פ. קיטרי, 27 בדצמבר, [Lawfare](#); אלן בייקר, 23 בדצמבר, [JCPA](#); יובל שני, 25 בדצמבר, [המכון הישראלי לדמוקרטיה](#)).

ילנה צ'צ'קו סוקרת את הצעת חוק ההסדרה, מתייחסת לרקע לחקיקה ובוחנת את סיכוייו של החוק לצלוח את מבחן בג"ץ. היא מציגה כמה נקודות משפטיות שיתעוררו בבחינה זו: ראשית, האם החוק יהיה כפוף לבחינה חוקתית שתתייחס לפגיעה בזכויות האדם של הפלסטינים, לאור העובדה שמדובר בחקיקה ישראלית. שאלה כזו טרם התעוררה כי עד כה לא נחקקו חוקים בישראל החלים במישרין ביהודה ושומרון; שנית, הקושי לעמוד במבחן החוקתי נוכח הפגיעה הקשה בזכות הקניין של פלסטינים שמטרתה הלבנת בנייה בלתי חוקית של ישראלים; שלישית, הסטייה של החוק מהוראות המשפט הבינלאומי שאוסרות תפיסת רכוש פרטי שלא לצרכי ביטחון; רביעית, השאלה האם הסתירה בין החוק לבין התחייבויותיה של ישראל על פי המשפט הבינלאומי היא עילה לביטולו. היא מציינת שהיות והיועץ המשפטי לממשלה בעצמו מתנגד לחוק, הסיכוי שיצלח את מבחני בג"ץ הינו אפסי (12 בדצמבר, [Lawfare](#)).

יוג'ין קונטרוביץ' טוען כי האיסור במשפט הבינלאומי על החרמת רכוש פרטי שקבוע בתקנת 46 לתקנות האג משנת 1907 מתייחס למקרים בהם לא ניתן פיצוי תמורת החרמה. בנוסף, הוא מציין כי במקרים שונים של כיבוש בעולם כדוגמת כיבוש קרים על ידי רוסיה וצפון קפריסין על ידי טורקיה, החרמת רכוש תמורת פיצוי אושרה או שעברה ללא ביקורת. לכן, חוק ההסדרה, הקובע פיצוי נדיב לבעלי הקרקע, אינו נוגד את המשפט הבינלאומי (20 בדצמבר, [Just Security](#)).

יעל רונן ויובל שני מגיבים לדבריו של קונטרוביץ'. הם מדגישים כי הניתוח שלו מתעלם מהחובות של ישראל, על פי אמנת ג'נבה הרביעית, לדאוג ל-"תושבים המוגנים" של האזור וכן מהבעייתיות המשפטית של הקמת ההתנחלויות והעדפת אזרחי המדינה הכובשת על פני התושבים המקוריים של השטח. הם מציינים כי תקנה 46 לתקנות האג אוסרת על פגיעה ברכוש פרטי, אלא אם הדבר נחוץ לצרכי ביטחון וכי יש להפעילה בכפוף למבחנים של צורך ומידתיות. אלה אינם מתקיימים כאשר מטרת ההחרמה היא להכשיר פלישות של אזרחי המדינה. החוק אף פוגע בחובה להימנע מחקיקה המשנה את הדין הקיים, שאינה נחוצה באופן הכרחי (תקנה 43 לתקנות האג). המחברים מדגישים כי החוק המוצע מערער את היסוד של שתי טענות בסיסיות של ישראל להצדקת מדיניות ההתנחלויות – הטענה כי המדינה אינה מעבירה אזרחיה, אלא הם עוברים מרצונם, שכן החוק מדגיש את המעורבות הממשלתית בהקמת ההתנחלויות; והטענה כי ההתנחלויות אינן באות על חשבון התושבים המקומיים, שכן החוק מאפשר הפקעת רכוש פרטי פלסטיני לצרכי התנחלויות ומהווה חקיקה מפלה המעדיפה במוצהר את זכויות המתנחלים על פני זכויות הפלסטינים (20 בדצמבר, [Just Security](#)).

בית המשפט בטורקיה סגר את התיק נגד בכירי צה"ל בגין אירועי המרמרה ביום 9 בדצמבר **סגר בית משפט בטורקיה את התביעה שהגישו משפחות קורבנות משט המרמרה נגד ארבעה קצינים ישראלים בגין הריגה של 10 פעילים שהיו על סיפון האנייה**. זאת, בהמשך להסכם הפיוס שנחתם בין ישראל לטורקיה ביוני האחרון, אשר הביא לסיומו של סכסוך בן שש שנים בין המדינות, שהחל בעקבות תקרית המשט בשנת 2010. במסגרת ההסכם שילמה מדינת ישראל 20 מיליון דולר למשפחות ההרוגים, בתמורה לכך שאף אזרח ישראלי לא יועמד לדין פלילי או אזרחי בעקבות האירוע (9 בדצמבר, [CNN](#)).

מחקר של האו"ם בנוגע למצב ההומניטארי של הפלסטינים בשנת 2016

ביום 29 בדצמבר פרסם משרד האו"ם לעניינים הומניטריים בשטחים הכבושים (OCHA) **דוח** ובו נתונים שונים בנוגע למצב ההומניטארי של הפלסטינים בשנת 2016. בין היתר, מציין המחקר כי בשנה זו נהרסו 1,089 מבנים בבעלות פלסטינים בשטחי יו"ש, כולל מזרח ירושלים, המספר הגבוה ביותר של הריסות, מאז שהחל משרד האו"ם לעניינים הומניטריים את פעילותו בשנת 2009. על פי הדוח, 109 פלסטינים ו-13 ישראלים נהרגו בעקבות עימותים בין הצדדים. באשר למעבר אנשים וסחורות, במעבר ארז עברו בממוצע 531 איש ביום, מספר נמוך מהממוצע לשנת 2015. עם זאת, היה שיפור במעבר סחורות. המספר המצטבר של חסימות ומחסומים היה גבוה בחמישה אחוזים מאשר בשנת 2015, אך מספר המחסומים המאוישים בקביעות פחת, ובכך התאפשרה תנועה חופשית יותר (29 בדצמבר, [UN News Center](#)).

ידיעות בינלאומיות

מאבק בטרור

נאום אובמה בנוגע למאבק בטרור

ביום 6 בדצמבר **נאם** הנשיא ברק אובמה על האסטרטגיה של ממשלו בסוגיית המאבק בטרור, **הן בזירה הבינלאומית והן בזירה הפנים מדינתית**. אובמה ציין כי ממשלו שמר על ביטחון ארה"ב במשך שמונה שנות כהונתו, תוך הקפדה על שקיפות ואחריות, בהתאם לערכים האמריקאים ולשלטון החוק וציין כי הדבקות בחוק ובערכים אינה מעידה על חולשה, אלא על חוזקה. אובמה התייחס לפעילות צבא ארה"ב באפגניסטן ומול דאע"ש. הוא הדגיש את חשיבות השימוש במל"טים במטרה לצמצם פגיעות באזרחים, ציין כי הפסקת השימוש בעינויים לא פגעה ביכולות המודיעין האמריקאי וקרא לסגירת מתקן גואנטנמו. אובמה הזהיר כי המלחמה בטרור היא מתמשכת וכי הטרור לעולם לא יובס לחלוטין. על הצבא האמריקאי להישאר החזק בעולם ולהוות דוגמה לשאר מדינות העולם בשמירה על החוק (6 בדצמבר, [Just Security](#)).

החלטת מועצת הביטחון 2322 לחיזוק שיתוף הפעולה הבינלאומי למאבק בטרור
ביום 12 בדצמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה מס' **2322** הקוראת לחזק את שיתוף הפעולה המשפטי הבינלאומי במאבק נגד הטרור. ההחלטה קוראת להידוק שיתוף הפעולה בנושאים מנהליים, משטריים ומשפטיים ומבקשת מהמדינות לחלוק ביניהן מידע, כולל מידע מודיעיני, על פעילי טרור וארגוני טרור, ולספק מידע למאגרי מידע מדינתיים ובינלאומיים. כן מפצירה מועצת הביטחון במדינות לפעול כדי למנוע מארגוני טרור להשתמש בארגוני פשיעה בינלאומיים וכן קוראת להן לפתח אמצעים במטרה למנוע את הסחר בנכסים תרבותיים המאפשרים מימון טרור (18 בדצמבר, **הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור**).

משרד ההגנה האמריקאי פרסם עדכונים למדריך דיני הלחימה

ביום 13 בדצמבר פרסם משרד ההגנה האמריקאי מסמך מחודש ומתוקן של מדריך דיני המלחמה האמריקאי. זוהי הפעם השנייה שהמסמך תוקן מאז פרסומו לראשונה בקיץ 2015. תיקון זה הרחיב מאוד את הפרק במדריך העוסק ביישום עקרון המידתיות בעת ביצוע תקיפות והחובה לנקוט באמצעי זהירות במטרה לצמצם את הנזק לאזרחים. כותבים שונים התייחסו להיבטים שונים של התיקון באתר Just Security: מרטי לדרמן, 19 בדצמבר; ג'פרי קורן, 14 בדצמבר; אדיל אחמד חאק, 15 בדצמבר; ריאן גודמן, 22 בדצמבר; שון ווטס, 14 בדצמבר; צ'ארלס דנלאפ, 15 בדצמבר; וכריס פורד, 21 בדצמבר. להלן מפורטים חלק מן הנושאים שעלו בתיקון, אשר לגביהם נערכו ניתוחים מפורטים על ידי הכותבים הללו, תוך ציון שמות הכותבים שהתייחסו לסוגיה:

1. התייחסות לאופן חישוב המידתיות ביחס לפגיעה במטרות צבאיות שאינן מהוות מטרה לגיטימית לתקיפה, כגון אנשי רפואה צבאיים או פצועים בקרב לוחמי האויב. נקבע כי הם אינם נכללים בנזק האגבי לצרכי מבחן המידתיות, אך יש לנקוט בצעדי זהירות לצמצם את הפגיעה בהם ככל הניתן - גודמן, קורן, פורד.
2. ביצוע מבחני המידתיות ברמות שונות של הפיקוד והיחס בין החלטות בדרג הפיקודי הבכיר לביצוע המבחן בדרג המבצע, כולל ההשלכה על מתי אין לבצע פקודה לא חוקית. בנוסף התייחסות לאופן היישום של מבחן המידתיות בנהלים הצבאיים - לדרמן, קורן.
3. התייחסות נרחבת יותר לסוגיה של אמצעי זהירות (precautions) בהם יש לנקוט במהלך תקיפה, והתייחסות ליחס ביניהם לבין מבחן המידתיות - לדרמן, קורן, ווטס.
4. יישום החובה לבחור באמצעי שיגרום את הפגיעה המינימלית באזרחים ואובייקטים אזרחיים, באם ניתן להשיג את אותו יתרון צבאי לעומת התקפה מקבילה - לדרמן, ווטס.
5. הכללת אזרחים שנמצאים בתוך מטרה צבאית, או בסמוך לה, בחישוב הנזק האגבי במסגרת מבחן המידתיות. במסגרת זו נבחנות, בין היתר, שתי שאלות מרכזיות: הראשונה, היחס לאזרחים שעובדים במטרות צבאיות, למשל במפעל נשק - לדרמן, גודמן. השנייה, היחס לאזרחים המשמשים מגן אנושי למטרות צבאיות, באופן רצוני ובאופן לא רצוני - לדרמן, חאק, דנלאפ.
6. דרישה לעריכת ניתוחים וחקירות לאחר תקיפה לגבי עמידה בעקרון המידתיות - פורד.

הבית הלבן פרסם מסמך מדיניות בנושא שימוש בכוח

ביום 5 בדצמבר פרסם הבית הלבן דוח מפורט על המסגרת של המשפט והמדיניות המדריכות את השימוש בכוח ופעולות רלוונטיות הנוגעות לביטחון הלאומי של ארה"ב. כריס מירסולה והלן קליין מורילו מביאים תמצית של הדוח. בחלקו הראשון מתייחס המסמך למסגרת המשפטית הנוגעת לשימוש בכוח, כולל, בין היתר, מקור הסמכות לפי הדין הפנימי, שהוא ההסמכה לשימוש בכוח משנת 2001 (AUMF) והפררוגטיבה של הנשיא; הבסיס לשימוש בכוח לפי הדין הבינלאומי, בדגש על הזכות להגנה עצמית; מועד סיום עימות מזוין מול גורם לא מדינתי. כן מובאות

דוגמאות מזירות לחימה שונות: אפגניסטן, עיראק, סוריה, סומליה, לוב ותימן. בחלק השני, מתייחס הדוח לחמישה היבטים של פעולות אגב לחימה ומנתח כל אחת מהן בהתאם לדין הפנימי והבינלאומי: תקיפת מטרות, תפיסת אנשים אגב לחימה, החזקה במעצר, שיפוט פלילי של עצורים, והעברת עצורים למדינת אחרות (5 בדצמבר, [Lawfare](#)).

לניתוחים נוספים של מסמך המדיניות: 5 בדצמבר, [Lawfare](#); 6 בדצמבר, [Just Security](#); 5 בדצמבר, [Just Security](#); 15 בדצמבר, [EJIL](#).

מדריך אוקספורד בעניין פעולות הומניטריות באזורי מלחמה

מדריך אוקספורד בעניין המשפט הנוגע לפעולות סיוע הומניטרי במצבים של סכסוך מזוין הוא תוצר של עבודה של צוות מומחים בנושא. **דאפו אקנדה ועמנואלה קיארה-גילארד**, שהובילו את הפרויקט, סוקרים את עיקרי המדריך. לדבריהם, נקודת המוצא של המדריך היא שנדרשת הסכמת המדינה שבשטחה אמורים לפעול. זאת גם כאשר מדובר בפעולות סיוע הומניטרי בשטח של המדינה, המצוי תחת שליטתו האפקטיבית של ארגון מזוין, וגם כאשר הגישה אליו אינה מחייבת מעבר בשטח הנתון לשליטתה האפקטיבית, אם כי אזי העילות על פיהן תוכל למנוע הסכמה זאת הן מצומצמות יותר. המדריך מציין כי אסור למדינה להימנע מהסכמה באופן שרירותי ומפרט שלושה מצבים בהם הסירוב ייחשב שרירותי - כאשר ההימנעות: מפרה את התחייבויות המדינה על פי המשפט הבינלאומי ביחס לאוכלוסייה האזרחית; מפרה את עקרונות הצורך והמידתיות; היא בלתי סבירה, בלתי צודקת, אינה צופה פני עתיד או שאינה הולמת בדרך אחרת. המדריך מתייחס גם לחובת המדינה לאפשר מעבר מהיר וללא הפרעה של אספקת סיוע הומניטרי, ואת ההשלכות, מקום בו מדינה אינה עומדת בחובתה זו (14 בדצמבר, [EJIL](#)).

לניתוחים נוספים של הדוח, ראו: 15 בדצמבר, [Just Security](#); 14 בדצמבר, [Just Security](#); 15 בדצמבר, [Just Security](#); 16 בדצמבר, [EJIL](#); 16 בדצמבר, [EJIL](#).

בית משפט אמריקאי דחה בקשה מהמדינה לפרסם מידע בנוגע לפרקטיקת הסיכול הממוקד ביום 20 בדצמבר **דחה** בית המשפט הפדרלי לערעורים של הערכאה השנייה בקשה לפי חוק חופש המידע (FOIA), שהוגשה על ידי האיגוד האמריקאי לחירויות אזרחיות (ACLU) לקבלת מידע על השימוש של ממשלת ארה"ב במל"טים עבור "סיכולים ממוקדים". שופט בית המשפט המחוזי של המחוז הדרומי של ניו-יורק קבע בשנה שעברה כי הממשלה הייתה צריכה למסור שבעה מתוך 59 המסמכים המבוקשים, החלטה עליה גם ממשלת ארה"ב וגם ה-ACLU ערערו. בית המשפט לערעורים פסק לטובת המדינה וקבע כי כל המסמכים יישמרו סודיים (21 בדצמבר, [Jurist](#)).

העצרת הכללית של האו"ם אימצה החלטה בדבר הקמת ועדת חקירה בעניין סוריה ביום 21 בדצמבר אישרה העצרת הכללית של האו"ם **החלטה** הקובעת את הקמתו של מנגנון בינלאומי, עצמאי ובלתי משוחד, שתפקידו לסייע בחקירתם והעמדתם לדין של האחראים על פשעים שבוצעו בניגוד לדין הבינלאומי בסוריה משנת 2011. אלכס וויטינג גורס כי החלטה זו

חשובה משלוש סיבות: ראשית, ההחלטה עוקפת את מועצת הביטחון, שלא הייתה מסוגלת להידרש לזוועות המתרחשות בסוריה ולהביא את האחראים להן לדין, בעיקר בשל התנגדות מצד סין ורוסיה. שנית, ההחלטה מצביעה על כך שמספר משמעותי של מדינות מוכנות ומבקשות להביא לדין אחראים לפשעים הבינלאומיים. זאת, למרות התפתחות שנצפתה לאחרונה של התחזקות הלאומיות והתנגדות מצד מדינות לעמידה בהתחייבויות בינלאומיות. שלישית, ההחלטה מעלה באופן משמעותי את הסיכויים לכך שהאחראים על המתרחש בסוריה יועמדו לדין (22 בדצמבר, [Just Security](#)).

משפט בינלאומי פלילי

תובעת בית הדין הפלילי הבינלאומי הגישה למועצת הביטחון דוח בעניין החקירה בדארפור ביום 13 בדצמבר הגישה תובעת בית הדין הפלילי הבינלאומי, פאטו בנסודה, למועצת הביטחון של האו"ם **דוח בעניין חקירת המצב בדארפור, במסגרתו חשודים חמישה גורמים בביצוע פשעי מלחמה, פשעים נגד האנושות ורצח עם**. לאורך הדוח מתארת התובעת את פעילותו של משרד התובעת בעניין וכן מעלה טענות בדבר חוסר שיתוף פעולה מצד ממשלת סודאן, ומדינות חברות נוספות, עם הליך החקירה וצווי המעצר שהוציא בית הדין במסגרתו. לסיום, מבקשת התובעת ממועצת הביטחון, כזרוע בעלת יכולת אכיפה, לסייע למשרד התובעת באמצעות נקיטה בפעולות קונקרטיות לקידום שיתוף הפעולה מצד ממשלת סודאן וגורמים נוספים היכולים לסייע במעצרם והסגרתם של החשודים לבית הדין (13 בדצמבר, [ICC](#)).

נפתח משפטו של דומיניק אונגוון מאוגנדה בבית הדין הפלילי הבינלאומי ביום 6 בדצמבר **נפתח משפטו של דומיניק אונגוון בפני ערכאת המשפט של בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג**. אונגוון מואשם ב-70 סעיפים של פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות שבוצעו לכאורה בצפון אוגנדה, בהם מעשי טבח, חטיפות, עינויים, מעשי אונס ושימוש צבאי בילדים. אונגוון לקח חלק בפשעים אלו בעת שהיה מפקד בחטיבת סינייה של ארגון הגרילה ה-LRA (צבא ההתנגדות של האל) (6 בדצמבר, [ICC](#)). **קלייר פרנסיס מורן** מציינת כי אונגוון בעצמו נחטף על ידי ארגון צבא האל בעודו ילד ובוחנת האם הדבר יכול להקים לו הגנה מפני העמדה לדין, על בסיס של מחלה נפשית או בטענה של כורח (19 בדצמבר, [Opinio Juris](#)).

בית משפט צרפתי אישר את הרשעתו של ראש המודיעין של אוגנדה לשעבר ברצח עם ביום 3 בדצמבר **אוישר בבית משפט בצרפת עונש מאסר של 25 שנים לפסקל סימביקאנגה בגין רצח עם ושותפות לדבר עבירה בפשעים נגד האנושות**. בנדיקט ג'ינרוד ודניאל בקל מדווחים כי סימביקאנגה היה ראש המודיעין לשעבר ברואנדה, לפני ובמהלך **רצח העם בשנת 1994**, במסגרתו נרצחו כ-800 אלף איש. עונש המאסר שהוטל על סימביקאנגה נגזר עוד בשנת 2014. אישור העונש מציין את סיום הליך התביעה המוצלח הראשון בצרפת של חשוד ברצח עם ברואנדה. במקביל, מתקיימים בצרפת הליכים משפטיים נוספים נגד פושעי מלחמה בעניין פשעים שביצעו ברואנדה. המחברים מדגישים את חשיבות שיתוף הפעולה מצד צרפת בהעמדה לדין של פושעים אלו, לאחר

שהטריבונל הפלילי הבינלאומי ברואנדה ובתי משפט שבטיים מקומיים סגרו את דלתותיהם 5) בדצמבר, [\(Human Rights Watch\)](#).

זכויות אדם

ועדת האו"ם נגד עינויים פרסמה דוח המפרט את ממצאיה בנוגע למספר מדינות ועדת האו"ם נגד עינויים פרסמה לאחרונה את ממצאיה על המדינות אותן בחנה בתקופה שבין יום 7 בנובמבר ליום 7 בדצמבר: [אקוודור](#), [פינלנד](#), [מונקו](#), [סרי לנקה](#), [נמיביה](#), [טורקמניסטן](#), [ארמניה](#) ו**כף ורדה**. במסגרת ממצאיה פרסמה הוועדה המלצות לשיפור מצב זכויות האדם שבתחום שיפוטן של המדינות וחיזוק יכולתן ליישם את [האמנה נגד עינויים ונגד יחס ועונשים אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים](#). הממצאים מתייחסים הן להיבטים חיוביים, המצביעים על מאמציהן של המדינות לעמוד בדרישות האמנה, והן לעניינים המעלים חשש לאי עמידה בהן, תוך מתן המלצות למדינות לתיקון החקיקה הפנימית, במטרה להתאימה באופן מלא לאמנה 7) בדצמבר, [\(OCHCR\)](#).

כלי נשק ומערכות צבאיות

הקואליציה הסעודית השתמשה בפצצות מצרר במסגרת לחימתה בתימן ביום 19 בדצמבר הודתה הקואליציה הסעודית כי השתמשה בפצצות מצרר מתוצרת בריטניה, במסגרת לחימתה בתימן, והודיעה כי תפסיק שימוש זה. רייאן גודמן מציין כי הודאה זו באה לאחר הכחשות חוזרות ונשנות מצד סעודיה על קיומו של שימוש כזה. הוא מציין כי הדפוס הזה של הכחשת האמת הוא משמעותי מכמה סיבות: ראשית, הוא בעייתי נוכח העמדה הבריטית שניתן לסמוך על סעודיה שתחקור את עצמה לגבי טענות של הפרת דיני המלחמה. שנית, הוא משליך על המחויבות של ממשלות, כולל ארה"ב ובריטניה, להימנע מלסייע למדינה שמבצעת הפרות חמורות של דיני המלחמה. שלישית, הוא עלול להשפיע על הטלת אחריות פלילית בגין סיוע ושותפות לפשעי מלחמה מצד גורמי ממשל (20 בדצמבר, [Just Security](#)). למידע נוסף בנושא פעילות סעודיה בתימן ושימושה בפצצות מצרר, ראו: [דוח של בית הנבחרים הבריטי](#).

ממצאי אסיפת המדינות החברות לבחינת האמנה בעניין נשקים קונבנציונליים ביום 12 בדצמבר התכנסה האסיפה של המדינות החברות באמנה בדבר כלי נשק קונבנציונליים מסוימים (CCW), במסגרתה הוחלט לגבש צוות מומחים ממשלתיים מטעם האו"ם (GGE) שידון בטכנולוגיות חדשניות בתחום מערכות נשק אוטונומיות קטלניות (LAWS). כריס ג'נקס מדגיש כי המטרה של הצוות להבהיר את הסוגיה ולספק המלצות, אך לא לגבש הסדר שיעשה רגולציה או יטיל איסור על נשקים אלו. הוא מתאר כי רק 16 מתוך 121 המדינות החברות באמנה הצטרפו לקריאה לאיסור לגמרי על השימוש בנשק אוטונומי. לדעתו, הרתיעה מהטלת איסור מוחלט נובעת מחוסר בהירות הנוגעת לשאלה מה נחשב נשק אוטונומי באופן מלא ומחוסר הרצון של מדינות להגביל נשק שכולל יכולת אוטונומית לבחור ולתקוף מטרות, שכן מערכות כאלו

מפותחות על ידי מדינות שונות, כולל ארה"ב ורוסיה. הוא תוהה האם תומכי החרם המוחלט יפנו לערוץ אחר בניסיון לקבוע אמנה שקובעת איסור גורף, כפי שנעשה בתחום המצרר, או שישתפקו בהסדרת הנושא במסגרת ה-CCW (21 בדצמבר, [Just Security](#)).

סין החזירה לארה"ב כלי שיט לא מאויש תת ימי שהחרימה ביום 16 בדצמבר **החרימה סין כלי שיט לא מאויש (כשב"ס) תת ימי אמריקאי המאתר מידע אוקיינוגרפי**, בשטחה הימי הכלכלי הבלעדי (EEZ) של הפיליפינים. סין טוענת כי שטח זה נמצא בשטח הכלכלי הבלעדי שלה. טענת שנדחתה על ידי בית הדין הימי הבינלאומי. שבוע לאחר האירוע הוחזר הכשב"ס לאמריקאים. הפנטגון הצהיר כי ימשיך לחקור את המקרה (20 לדצמבר, [CNN Politics](#)). **ג'יימס קראסקה וראול פדרוזו** מבהירים כי הצעד הסיני מהווה הפרה בוטה של הדין הימי הבינלאומי בשלושה אופנים. ראשית, מדובר בגניבת רכוש אמריקאי הפועל באופן לגיטימי; שנית, הכשב"ס נהנה מחסינות ריבונית; שלישית, תפיסתו עומדת כדי התערבות בזכות האמריקאית לתנועה חופשית באוקיינוס (16 בדצמבר, [Lawfare](#)). **ג'וליאן קו** עורך ניתוח דומה במהותו. קו מצביע על פרשנותה של סין, המתעלמת לגמרי מהדין החל, כמקור לדאגה בנוגע לעתיד יחסי ארה"ב-סין (16 בדצמבר, [Lawfare](#)).

האיחוד האירופי מסיר סנקציות על בנק סדאראת האיראני בשלהי אוקטובר האחרון **הסיר האיחוד האירופי את הסנקציות על בנק סדאראת האיראני, זאת על אף היותו אחד משלושת הבנקים האיראנים שהיו אמורים להישאר מוחרמים עד "יום המעבר" ב-2023 על פי ההסכם עם איראן**. הסרת הסנקציות נבעה מסירובה של יוון לאשר את הארכתן והצורך בהחלטה פה אחד. **ליסה דניאלס** בוחנת את ההשפעה של פעולה זו על ארה"ב, מנקודת מבט של החוק האמריקאי. הבנק עדיין נמצא ברשימת Specially Designated Nationals List (SDN) של משרד האוצר האמריקאי, ובהתאם כל הנכסים של הבנק מוקפאים ואזרחים אמריקאים אינם רשאים להפקיד בו כספים. ארה"ב רשאית גם להטיל סנקציות משניות על כל גוף שיפנה לפתח קשרים עם הבנק, כולל על גופים שאינם אמריקאים, אם הם מבקשים גישה למערכת הפיננסית האמריקאית. דניאלס מציינת, עם זאת, כי יישום מנגנון הסנקציות האמריקאי התבסס על שיתוף פעולה בינלאומי ובלעדיו יגבר העומס על ארה"ב לשמר את המנגנון בכוחות עצמה (2 בדצמבר, [Lawfare](#)).

סייבר וטכנולוגיה

הבית הלבן הטיל סנקציות על רוסיה בשל התערבותה הקיברנטית במערכת הבחירות בימים 28 ו-29 בדצמבר **פרסם הנשיא אובמה הצהרה וצו אקזקיוטיבי בנוגע להחלטתו להטיל סנקציות על גופים ואינדיבידואלים רוסים בעקבות התערבותם הקיברנטית במערכת הבחירות האמריקאית**. לצד **מסמכים נוספים** בנושא, ובמקביל להצהרתו זו, פורסם **דוח משותף** (JAR) של המחלקה לביטחון המולדת (DHS) והבולשת האמריקאית (FBI), המתייחס לראיות בעניין

התערבות קיברנטית מצד שתי סוכנויות מודיעין רוסיות, ומציע פתרון טכנולוגי במטרה לוודא קיומה של הגנה מלאה על בטחון הסייבר. **קרייג פורסיס** מציין כי ניתן לטעון כי פעולתה של רוסיה מהווה הפרה של עקרון אי ההתערבות בריבונותה של ארה"ב ואף ביצוע פעולות אכיפה בשטחה של זו. לארה"ב זכות לנקוט צעדי תגובה, שמיועדות להפסקת ההפרה ולקבלת פיצוי, ואשר כוללות זכות להפרות נגד מול רוסיה, שאינן כוללות שימוש בכוח, כל עוד הן מידתיות ועומדות בתנאים פרוצדורליים מסוימים (16 בדצמבר, [Just Security](#)). **הרב לין** מדגיש כי להערכתו, פעולות המערבות כוח, גם אם עקיף ובעוצמה נמוכה, כגון הגברת שיתוף הפעולה הצבאי עם המדינות הבלטיות, במטרה לבסס התנגדות לכוחות רוסים, עלולות לעורר תגובה רוסית שלא תיטיב עם האינטרס האמריקאי (31 בדצמבר, [Lawfare](#)).

חקיקה אמריקאית בעניין חיפוש מרחוק במערכות מחשב נכנסה לתוקף ביום 1 בדצמבר **נכנס לתוקף תיקון לסעיף 41 בסדר הדין הפלילי הפדרלי האמריקאי, המתיר לבתי משפט להוציא צווי חיפוש מרחוק במערכות מחשב, כולל צווי חיפוש המעניקים סמכות רב-אזורית**. התיקון נועד לתת מענה לשימוש הגובר באנונימיזציה (מידע העולה ומופץ ברשת בעילום שם) ופשעי סייבר רב-אזוריים. המתנגדים לתיקון טוענים כי הוא מרחיב את סמכויות החיפוש של הממשלה באופן הפוגע בפרטיות האזרחים. **ג'ניפר דסקל** טוענת כי התיקון אינו דרמטי כפי שמתנגדיו טוענים, אך מצריך מהגורמים הרלוונטיים בממשלה לנקוט במשנה זהירות - להציג עילה סבירה לקבלת הצו להשתדל לתת הודעה לגורמים הרלוונטיים. כן נדרש כי השופטים יהיו בעלי ידע רלוונטי ויוודאו שהחיפושים המבוקשים יהיו ממוקדים (5 לדצמבר, [Just Security](#)). **ויקטוריה בראנטסקי וסלינה מקלארן** טוענות כי תיקון זה הוא בעל פוטנציאל לפגיעה בעיתונאים, הנעזרים במערכות אנונימיזציות כדי להגן על מקורות המידע ועל התוצר המוגמר של עבודתם. לדעתן, החוק פוגע בחופש העיתונות ובהגנת הפרטיות (23 בדצמבר, [Just Security](#)).

דוח אמריקאי בעניין ביטחון סייבר ביום 2 בדצמבר **פורסם דוח של הוועדה להגברת ההגנה על ביטחון הסייבר הלאומי, בעקבות בקשתו של הנשיא אובמה**. הדוח כולל 16 המלצות ו-53 נקודות לפעולה שמטרתן להביא לשיפור ביטחון הסייבר בארה"ב. **קריסטן אייכהנסהר** דנה בהמלצה הכלולות בדוח לשיתוף פעולה בינלאומי בנושא, כולל באמצעות גיבוש מדיניות בינלאומית, כינון אמנות ומינוי גורם שישמש "שגריר אבטחת מידע" במחלקת המדינה האמריקאית (6 בדצמבר, [Just Security](#)). **הרב לין**, אחד מהמומחים שהשתתפו בעבודת הוועדה, מציין כי מהדוח משתמע שהשוק הפרטי כשל במתן מענה מספק להגנה מפני איומי סייבר וכי לא נעשה מספיק בנושא. מעבר לכך, גם אם יהיה שיפור בפתרונות של גופים פרטניים הדבר לא יפתור את איומי הסייבר ברמה הלאומית. להערכת הוועדה יגבר השימוש בהליכים נזיקיים במצבים של הגנות לא מספקות. כן הוא מציין כי הדוח ממליץ על תמריצים כדי לעודד גורמים בשוק הפרטי להגביר את ביטחון הסייבר ומציין כי יש

מקום לרגולציה רק במקרים של סיכון מהותי לבטיחות או לביטחון שהשוק לא מספק לו פתרון (6 בדצמבר, [Lawfare](#)).

בית המשפט האירופי לצדק פסק נגד סמכות ממשלה לאחזקת מידע (data) פרטי באופן כולל ובלתי מבחין

ביום 21 בדצמבר [פסק ביהמ"ש האירופי כי שמירה כללית ולא מבחינה של תכתובות דואר אלקטרוני ושאר תכתובות אלקטרוניות על ידי הממשלה אינה חוקית ואינה הולמת את הנחיות האיחוד האירופי בעניין פרטיות](#). ההחלטה ניתנה בעקבות עתירות שהוגשו על ידי עותרים בריטיים ושבדיים בשני הליכים נפרדים שאוחדו. משמעות ההחלטה היא שחלק משמעותי [מהחוק הבריטי על כוחות חקירה](#), שחוקק זה מכבר (ראו בלקט נובמבר), ייחשב בלתי חוקי. [אנדרו קיאן וודס](#) מציין כי מדובר בהחלטה בעלת משמעות חשובות. הוא מציין כי ביהמ"ש הותיר חריג המאפשר איסוף מידע מוגבל וממוקד לגבי פשעים חמורים, כאשר הדבר חיוני (22 בדצמבר, [Lawfare](#)). (לניתוח נוסף של פסק הדין ראו את הניתוח של [דיוויד אנדרסון](#), מנתח עצמאי של חקיקה נגד טרור בבריטניה)

ניתן למצוא אותנו :

© 2016 כל הזכויות שמורות

התכנית למשפט וביטחון לאומי, INSS